

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PL – Petr Bezruč: Slezské písně; buřiči a dekadenti

Ostrava

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Uhelný prach sed mi do očí,
rubíny ze rtů mi uhly,
ze vlasů, z vousů a z obočí
visí mi rampouchy uhlí.

Chléb s uhlím беру si do práce,
z roboty jdu na robotu,
při Dunaji strmí paláce
z krve mé a z mého potu.

Sto roků v kopalně mlčel jsem,
Kdo mi těch sto roků vrátí?
Když jsem jim pohrozil kladivem,
kdekdo se začal mi smáti.

(Bezruč Petr: Slezské písně, Odeon, Praha 1967, str. 70)

Lehko se zasmát mi kdekdo moh,
ve Vídni, v ústraní tichém.
Když tomu panstvu smích nepomoh,
bodáky přišly za smíchem.

Abych měl rozum, šel v kopalnu zas,
pro pány dřel se jak prve –
napřáh jsem kladivo – teklo to vráz
na Polské Ostravě krve!

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
nech je vám Petr neb Pavel,
mějž prs kryt krunýřem ocelovým,
tisícům k útoku zavel,

všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
hlubokých páni vy dolů,
přijde den, z dolů jde plamen a dým,
přijde den, zúctujem spolu!

Interpretace ukázky:

1. Určete literární druh, žánr ukázky.
2. Vyjádřete vlastními slovy obsah jednotlivých slok.
3. Proč se autor v textu zmiňuje o Vídni, když se báseň vztahuje k Ostravě?
4. O jakých částech Ostravy se autora zmiňuje? Znáte nějakou další část tohoto města?
5. Vysvětlete význam slova *kopalna*.
6. Najděte v textu verše, které vypovídají o autorovi jako o představiteli anarchistických buřičů v naší literatuře.

7. U uvedených příkladů uveďte názvy básnických prostředků, tropů:

- a) Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
- b) Sto roků v kopalně mlčel jsem,
- c) rubíny ze rtů mi uhly,
- d) Lehko se zasmát mi kdekdo moh,
- e) hlubokých páni vy dolů,
- f) bodáky přišly za smíchem
- g) Kdo mi těch sto roků vrátí?

8. Určete druh rýmu, verše.

9. Zznamenejte rytmické schéma básně.

10. K jakému oddílu Slezských písní zařadíme uvedenou básnickou skladbu?

Slezské písně

1. P. Bezruč je řazen mezi anarchistické buřiče. Vysvětlete tento pojem, co mají autoři této skupiny společného, uveďte další představitele, jejich tvorbu.

2. Do jakých podob se stylizuje v jednotlivých básních sbírky básnický subjekt? Uveďte na jednotlivých příkladech.

3. Uveďte tematické okruhy básní sbírky, ke každému okruhu přiřaďte konkrétní báseň.

4. Která místa v našem regionu jsou spjata se jménem P. Bezruče?

5. Napište jména dalších regionálních autorů.

6. Který známý písničkář zhudebnil a zpívá verše P. Bezruče?

Interpretace ukázky:

1. Určete literární druh, žánr ukázky.
2. Vyjádřete vlastními slovy obsah jednotlivých slok.
3. Proč se autor v textu zmiňuje o Vídni, když se báseň vztahuje k Ostravě?
4. O jakých částech Ostravy se autora zmiňuje? Znáte nějakou další část tohoto města?
5. Vysvětlete význam slova *kopalna*:
6. Najděte v textu verše, které vypovídají o autorovi jako o představiteli anarchistických buřičů v naší literatuře.
7. U uvedených příkladů uveďte názvy básnických prostředků, tropů:
 - h) Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
 - i) Sto roků v kopalně mlčel jsem,
 - j) rubíny ze rtů mi uhly,
 - k) Lehko se zasmát mi kdekdo moh,
 - l) hlubokých páni vy dolů,
 - m) bodáky přišly za smíchem
 - n) Kdo mi těch sto roků vrátí?
8. Určete druh rýmu, verše.
9. Zznamenejte rytmické schéma básně.
10. K jakému oddílu Slezských písní zařadíme uvedenou básnickou skladbu?

Slezské písně

1. P. Bezruč je řazen mezi anarchistické buřiče. Vysvětlete tento pojem, co mají autoři této skupiny společného, uveďte další představitele, jejich tvorbu.
2. Do jakých podob se stylizuje v jednotlivých básních sbírky básnický subjekt? Uveďte na jednotlivých příkladech.
3. Uveďte tematické okruhy básní sbírky, ke každému okruhu přiřaďte konkrétní báseň.

4. Která místa v našem regionu jsou spjata se jménem P. Bezruč?

5. Napište jména dalších regionálních autorů.

6. Který známý písničkář zhudebnil a zpívá verše P. Bezruče?